

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни «Геоурбаністика»

1. Геоурбаністика як наука. Об'єкт і предмет дослідження. Місце геоурбаністики в системі наук, її зміст, визначення.
2. Географія міст і геоурбаністика – як співвідносяться науки?
3. Історичні етапи розвитку географії міст і геоурбаністики.
4. Понятійно-термінологічний апарат геоурбаністики. Головні поняття науки.
5. Місто як об'єкт дослідження та головне поняття геоурбаністики: дефініції поняття.
6. Основні підходи до визначення міст: соціально-психологічний, демографічний, територіально-розселенський, містобудівний, соціально-побутовий, соціально-економічний, політичний. Місто в Україні.
7. Критерії виділення міст. Система критеріїв, що відрізняють місто і село.
8. Підходи до виділення міст.
9. Базові характеристики, ознаки й фактори формування міст. Властивості міст.
10. Типологія і класифікація міст. Ознаки, за якими здійснюються схеми класифікації й типології міст.
11. Класифікація міст за людністю.
12. Типологія міст за ЕГП.
13. Типологія міст за функціями. Функції міста. Поняття містообслуговуючої та містоформуючої галузі.
14. Типологія міст за ступенем їхньої участі в територіальному поділі праці.
15. Типологія міст за генетичними ознаками.
16. Типологія міст за умовами і перспективам їх розвитку.
17. Типологія міст за якістю життя населення.
18. Комплексна класифікація монофункціональних міст.
19. Особливості та закономірності формування систем міст у районах різних економіко-географічних типів:
 - Міста в районах зосередження промислових ресурсів (вугілля, нафти, руд чорних і кольорових металів, лісу, гідроенергії).
 - Міста – центри сільськогосподарських територій.
 - Міста відпочинку (курорти, гірничо-туристичні центри, екскурсійні центри).
20. Метрополіси, метрополізація, метрополійна (столична) функція міст.
21. Глобальні міста.

- Загальні підходи до виділення глобальних міст. Критерії виділення глобальних міст. Теорії глобальних (світових) міст П. Геддеса, П. Холла, Г. Ріда, Дж. Фрідмана, С. Сассен. Дослідження групи GaWC П. Тейлора.
- Сучасна географія глобальних міст.

22. Місто як система.

23. Ознаки міста як системи.

24. Підсистеми міста.

25. Концепції дослідження міст:

- Системна концепція дослідження міст Б. Беррі.
- Модель «Ізольована держава» Й. фон Тюнена.
- Транспортна ієрархічна модель Й. Коля.
- Модель центральних місць В. Кристаллера.
- Економічний ландшафт А. Льюша.
- Секторальна структура міських систем У. Ізарда.
- Правило Ципфа «ранг-розмір».
- Закон К. Кларка.
- Гравітаційні моделі розвитку міст.
- Динамічні моделі розвитку міст.

26. Геопланування, планування міст, зонінг, функціональне зонування: визначення і співвідношення понять.

27. Територіальна структура міста.

28. Моделі територіальної структури міста.

29. Основні типи архітектурно-планувальної структури сучасних міст.

30. Функціональна структура міста. Основні містоутворюючі функції. Терциаризація міст.

31. Функціональне зонування міста. Функціональні зони міста

32. Феномен урбанізації. Урбанізація в вузькому (як зростання частки міського населення) і в широкому (як багатогранний глобальний соціально-економічний процес) сенсах слова.

33. Підходи до визначення поняття «урбанізація»: соціологічний, економічний, розселенський, демографічний, соціокультурний, демографо-статистичний.

34. Характерні ознаки сучасної урбанізації.

35. Особливості просторової еволюції урбанізації.

36. Стадії урбанізації:

- Стадії урбанізації за Д. Джиббсом.
- Стадії урбанізації за моделлю Л. Клаассена. Процеси класичної урбанізації, субурбанізації, контрурбанізації (деурбанізації), реурбанізації.

37. Шляхи урбанізації.

38. Фази урбанізації.

39. Рівні й етапи розвитку урбанізації.
40. Тенденції урбанізації.
41. Регіональні особливості сучасної стадії урбанізації.
42. Субурбанізація. Розширення територій міської забудови. «Розповзання» міст. Формування агломерацій та мега(ло)полісів.
43. «Хибна урбанізація» та гіперурбанізація в країнах, що розвиваються.
44. Реурбанізація сіл та руралізація міст.
45. Визначальні риси міського способу життя.
46. Джентрифікація.
47. Поняття «урбаністична структура», «територіально-урбаністична структура».
48. Показники урбанізації та урбанізованості території.
49. Поняття урбанізованого розселення.
50. Особливості світових урбанізаційних процесів на сучасному етапі розвитку суспільства:
 - Кількісні зміни міського і сільського населення у світовому розрізі та за регіонами.
 - Тенденції і масштаби урбанізаційних процесів у розвинених країнах і країнах, що розвиваються.
 - Макрополізація світу.
 - Формування агломераційних і наагломераційних утворень (мегалополісів).
51. Новітні тенденції урбанізації в ХХ ст. Планета великих міст.
52. Міські системи – результат диференціації розвитку міст.
53. Технополіси як образ і тенденція розвитку міст.
54. Формування «міст майбутнього» (green-city, smart-city, creative-city тощо). Ідея міста-саду, її доля. Міста-музеї. Нові міста.
55. Основи класичної каркасної концепції розселення населення:
 - Поняття «каркас» і «тканина», їхнє співвідношення.
 - Концепції «полюсів зростання» Ф. Перру, «полюсів розвитку» Ж. Будвіля, «осей розвитку» П. Пот'є та ін.
 - Опорний каркас розселення Г. М. Лаппо.
56. Територіальні системи міст (урбанізовані системи, міські системи), їх моделі.
57. Міські агломерації: визначення поняття, фактори їх утворення і методи виділення. Критерії виділення меж агломерацій.
58. Просторова структура агломерацій.
59. Фази розвитку і шляхи формування (моделі розвитку) міських агломерцій.
60. Властивості агломерацій.
61. Класифікація агломерацій. Конурбації.
62. Переваги і недоліки агломерацій.

- 63. Найбільші міські агломерації світу. Міські агломерації України.
- 64. Сутнісні риси наагломераційних утворень.
- 65. Урбанізований район і зона: визначення і співвідношення понять.
- 66. Мегалополіси, фактори їх формування і роль в розвитку суспільства.
Особливості процесу мегалополізації
- 67. Найбільші урбанізовані райони світу. Найбільші мегалополіси світу.
Дельтаполіси.
- 68. Плюси та мінуси наагломераційних утворень.
- 69. Урбанізаційні процеси та міста України.